

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Ústav etnologie

Celetná 20
116 42 Praha 1
Tel.: +420 221 619 622, 625
E-mail: ethno@ff.cuni.cz



POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Rudý les. Časopis Tramp 1929 – 1931.

Autor práce: Jiří Smlsal

Ústav etnologie FF UK, Praha 2016, 97 s., 34 s. příloh

Fenomén československého trampingu lze označit za jedno z mála unikátních témat, kterým se v rámci domácích historických věd začala jako jedna z prvních věnovat etnologie (respektive dobová etnografie a folkloristika), která jej začala zkoumat (společně s regionální historií, se kterou ale byla v mnohých ohledech příbuzná) již na konci 70. let 20. století. Výraznější zájem etnologů o výzkum trampingu nastal ale až na konci 90. let 20. století (stále v určitém předstihu před ostatními historickými vědami), která přinesla na domácí poměry značnou popularitu tohoto tématu, která pokračuje s neztenčenou mírou dodnes. I přes relativně vysoký počet etnologických odborných textů věnovaných trampingu je ale na místě konstatovat, že se velká část z nich vyznačuje pouhou deskriptivní, výčtovou povahou kulturních specifíků tohoto fenoménu, popřípadě sumarizuje obecně známé či naopak lokálně specifické skutečnosti. Co domácímu (nejen) etnologickému výzkumu trampingu zatím chybí, je skutečná *problematizace* tohoto fenoménu; bakalářská práce Jiřího Smlsala představuje podle mého mínění vytyčení směru, kterým by se budoucí kritický výzkum trampingu mohl (a měl) ubírat.

Rozsáhlý text (97 stran textu plus 34 stran příloh) vznikl v rámci pravidelných setkání s vedoucím práce, během kterých bylo původně relativně široké téma práce vhodně zúženo na stávající. Kvalita práce, která podle mého mínění aspiruje spíše na kvalitu práce diplomové, je ovšem samozřejmě zásluhou pouze jejího autora, který nejenže provedl pečlivou dokumentační/heuristickou práci (i jen ta by byla jistě velmi záslužná), ale především dovednou práci analyticko-interpretační, stojící podle mého mínění vysoce nad poměry většiny bakalářských prací obhajovaných na podobná témata v posledních letech na Ústavu etnologie FF UK (ve skutečnosti, patří k těm nejpromyšlenějším a nejdovednějším a

nejoriginálněji vystavěným pracem, které jsem měl čest vést nejen zde, ale i na FHS UK či KSA FF ZČU).

Jako vedoucí práce oceňuji především samostatnost autora nejen při výše zmíněném výběru tématu (a jeho následném zúžení), ale hlavně při diskursivní analýze samotné, během které autor dokázal dovedně vyselektovat a interpretovat zásadní kulturní témata meziválečného trampingu na základě klíčových významuplných termínů spjatých s tímto fenoménem: „Osada“ (rozšíření, inspirační zdroje a sociální praxe trampingu), „Kamarád“ (sebeidentifikace trampů), „Squaw“ (genderové aspekty trampingu), „Astrachán“ (vztah veřejnosti k trampingu a jeho komercializace), „Paďour“ (protitrampská represe a nepřátelé trampingu) a „Romantika“ (proměna estetiky a společenské vize trampů). Hlavní silnou stránku práce představuje její kritický dialog nejen s prameny, ale i odbornou literaturou, přičemž autor neváhá polemizovat ani s některými tvrzeními týkající se samotné podstaty trampingu, tradovanými především v etnologicky zaměřených textech (např. tvrzení o rozdílnosti chápání pojmu „osada“ v meziválečném a poválečném trampingu – s. 22–23 posuzované práce; jako folklorista oceňuji i autorovy úvahy o vzniku trampské anekdoty jako populární reflexi jejich mediální podoby v trampských periodikách – s. 20–21. Podobné úvahy jsou často vedeny v širším kontextu, a moderním způsobem interpretují formativní vliv masově diseminované populární kultury na dobové trampské vernakulární praktiky). Za velice vydařenou považuji i kapitolu věnovanou genderovým aspektům trampingu a dovedné využívání vhodných teoretických modelů pro interpretaci svěbytných aspektů zkoumaného fenoménu (byť by mohlo být častější). Autor tak dovedným způsobem částečně (a vzhledem k povaze jeho pramenů jistě selektivně) dekonstruuje stávající (do určité míry stále idealizovanou) představu o meziválečném trampingu, vytvořenou v posledním dvacetiletí, aby vytvořil do jisté míry představu novou, minimálně v mých očích poměrně novátorskou, s výraznějším zacílením na dobový historický, kulturní a především (v poslední době značně opomíjený) *sociální kontext trampského hnutí* jako součásti meziválečné dělnické kultury.

V tomto smyslu tak prezentuje na poměry absolventských prací nebývale vyzrálý příklad toho, o co se v minulosti s různými výsledky pokoušela československá *etnografie dělnictva*. Z těchto důvodů doporučuji na základě textu bakalářské práce vytvořit odbornou studii určenou k recenznímu řízení, ideálně v jednom z připravovaných čísel periodika *Studia Ethnologica Pragensia* vydávaného Ústavem etnologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a věnovaného právě specifickým domácím způsobům vztahování se k přírodě obecně.

Předložený text jednoznačně **doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením
výborně.**

V Praze dne 30. 8. 2016

PhDr. Petr Janeček, Ph.D.